

Čís. 17158.

Doručenie platebnej záповedi proti štátu ako poddlžníkovi inému než p o u k a z u j ú c e m u úradu nemá účinku zabavenia pohľadávky.

(Rozh. z 20. októbra 1938, Rv III 1002/37.)

Vojtěch H. mal proti štátu pohľadávku titulom odškodného za vyvlastnené pozemky. Žalobníci žiadali o exekučné zabavenie tejto pohľadávky; vydaná platebná záповeď bola na ich žiadosť doručená krajinskému úradu v Bratislave. Po prikázaní pohľadávky k vybraniu žalobníci domáhali sa na štáte jej zaplattenia. Žalovaný štát namietal proti žalobe najmä, že k platnému zabaveniu pohľadávky vôbec nedošlo, lebo záповeď nebola doručená poukazujúcemu úradu, totiž ministerstvu verejných prác v Prahe, ktoré medzitým už sumu pohľadávky složilo pre Vojtecha H. U Z.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly. N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol.

Z d ô v o d o v:

Pri exekúcii na pohľadávku, ktorú má dlžník proti štátu, je táto pohľadávka určená nielen osobou veriteľa (exkúta), dôvodom svojho vzniku atď., ale podľa § 46 čl. VI. ex. nov. (č. 23/1928 Sb. z. a n.) zároveň aj pomerom k t. zv. poukazujúcemu úradu, že tu totiž všeobecná relácia k štátu nahradená je konkrétnou reláciou k určitému poukazujúcemu úradu tak, že zabavenie pohľadávky — ktoré podľa § 59 čl. VI. cit. ex. nov. je práve aj súčiastkou právneho základu žalobného nároku exekventovho v poddlžníckom spore — je podmienené doručením platebnej záповedi poukazujúcemu úradu, t. j. skutočnému poukazujúcemu úradu. Je to pochopiteľné, lebo ináč by sa pohľadávka proti štátu ani nedala bezpečne zachytiť a nastal by vôbec stav právne nemožný. Vec má sa tu tak, akoby priamo sám úrad, ktorému sa platebná záповeď ako poukazujúcemu doručí, bol poddlžníkom a nie už vo všeobecnosti štát. Ak tento úrad nie je poukazujúcim úradom a exekút nemá tedy u neho zabavovanej pohľadávky, nemôže ju formálnym zabavením a prikázaním získať ani exekvent, a to nielen proti uvedenému úradu, ale ani proti štátu. Nejde tu o otázku platnosti týchto exekučných úkonov, ale o otázku ich úspešnosti. Je preto v súdenom poddlžníckom spore spomenutá námietka žalovanej strany práve naopak pre spor rozhodná, ako to v podstate správne spoznal súd prvej stolice. Nakoľko tedy podľa smerodajného skutkového stavu bola sporná pohľadávka exekúta Vojtecha H. proti žalovanému Čsl. štátu zabavená doručením platebnej záповedi krajinskému úradu v Bratislave, ktorý nebol poukazujúcim úradom, nemôže mať poddlžnícka žaloba úspechu, lebo takto zabavená pohľadávka, t. j. pohľadávka exekúta Vojtecha H. u krajinského úradu

v Bratislave proste neexistovala a neexistuje a je bez významu, či tento exekút mal proti žalovanému štátu pohľadávku a jaké opatrenie dotyčne nej učinil skutočný poukazujúci úrad, ministerstvo verejných prác v Prahe, o zabavení nielen riadnym spôsobom, ale vôbec neuvedomené.

Napadnuté rozhodnutie je tedy z uvedených dôvodov správne a bolo treba bezzákladnú dovoláciu žiadosť zamietnuť.

Čís. 17159.

I. Možno požadovať vrátenie sumy složenej na zaistenie záväzku: vyrovnat' pohľadávku podliehajúcu súpisu podľa vl. nar. č. 224/1924 Sb. z. a n., prevzatého proti zákazu § 9 cit. vl. nar.*)

II. Úroky, platené na pohľadávku podliehajúcu súpisu podľa vl. nar. č. 224/1924 Sb. z. a n. pred účinnosťou cit. vlád. nariadenia (1. XI. 1924), možno späťpožadovať, ak boli platené s výhradou vzťahujúcou sa na budúcu medzištátnu úpravu.

(Rozh. z 20. októbra 1938, Rv III 133/38.)

Ladislav G. a jeho manželka vypožičali si v r. 1914 od N. banky 60.000 K. Dňa 26. februára 1919 mali dlžníci svoje bydlisko v Budapešti, sídlo N. banky bolo v tom čase v dôsledku štátneho prevratu na území Slovenska. Dlžníci dali N. banke v r. 1922 resp. 1923 prolongačné zmenky znějúce na Kč a zaviazali sa — podľa ich tvrdenia s výhradou inej medzištátnej úpravy —, že jej budú platiť od pôžičkovej sumy úroky a zaplatili jej takto na dobu od 26. februára 1919 do 15. apríla 1924 spolu 31.259.20 Kč. N. banka uplatnila proti nim v r. 1927 prolongačné zmenky. Dňa 28. septembra 1927 došlo k mimosúdному pokonaniu, že spor bude spočívať, lebo zmenkami krytá pohľadávka patrí do medzištátneho clearingu, a dlžníci zaviazali sa N. banke, že dostane na svoju pohľadávku v každom prípade 35%, a to v Kč, a na jej zaistenie složili u nej na vkladnú knižku 21.000 Kč. Vkladná knižka bola vinkulovaná tak, že N. banka povinná je vydať Ladislavovi G. a manž. proti zrušeniu vkladnej knižky sumu, ktorú títo povinní budú zaplatiť maďarskému zúčtovaciemu miestu a zbytok smie si ponechať. Vkladná knižka bola odovzdaná do úschovy spoločnej mandatárke strán. Vklad 21.000 Kč u N. banky mal byť podľa pokonania bezúročný. V dôsledku medzištátnej úmluvy z 26. mája 1928 (č. 55/1930 Sb. z. a n.) dlžníci vyplatili túto pohľadávku maďarskému zúčtovaciemu miestu. Žalobou, o ktorú ide, domáhali sa Ladislav G. a jeho manželka, aby N. banka (I. žalovaná strana) zaviazaná bola zaplatiť im 21.000 Kč s 5% úrokmi od 28. septembra 1937, alebo vydať im dotyčnú vkladnú knižku a zaplatiť im tieto úroky, a aby mandatárka strán (II. žalovaná strana)

*) Porov.: Úr. sb. č. 519, 3285.